

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/83
KARAR NO : 2021/182
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 282. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : G.D.
Davalı : Kayapınar Kaymakamı 1
Vekili : Av. N.T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Kayapınar Kaymakamı 1 İçer Jandarma Komutanı 1 Pirinçlik Jandarma Karakol Komutanı ının 19/04/2020 tarihli İdari Yaptırım Karar Tutanağı ile davacının sokağına çıkma yasağını ihlal ettiğinden bahisle, davacı adına 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 282. maddesi uyarınca 3.191,39 TL idari para cezası verilmiştir.

2. Davacı, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYU MAZLIK ALI KANBA VURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Diyarbakır 5. Sulh Ceza Hâkimliği 13/10/2020 tarihli ve D. : 2020/3593 sayılı kararı** ile, başvurunun ödeme emrine karşı yapıldığı belirtilerek, itirazın Vergi Mahkemelerine yapılabildiği, bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesine 5560 sayılı Kanunla eklenen sekizinci fıkra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmemiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

4. Davacı, bu kez, kendisine herhangi bir ödeme emri tebliğ edilmediğini belirterek, idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Diyarbakır 2. İdare Mahkemesinin 01/02/2021 tarihli ve E.2020/1351 sayılı kararı** ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu uyarınca bir idari yaptırım türü olarak belirlenen idari para cezalarına karşı yapılacak davalarda, ilgili para cezası tesis edilirken dayanak alınan mevzuatta bu cezalara karşı idari yargıya başvurulabileceğinin açıkça belirtilmiş olması halinde ancak idare mahkemelerinin görevli olabileceği, diğer durumlarda ise bu hususta genel kanun niteliğindeki 1949 sayılı Kabahatler Kanunu gereğince bahse konu uyu mazlıklar adli yargı mercilerince çözümlenebileceğinden, davacıya verilen para cezasına ilişkin idari yargı açılan davanın görüm ve çözümünde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27. maddeleri gereğince adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyu mazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyu mazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. LG L HUKUK

6. 1593 sayılı Kanun'un “Devlet hidematı sıhhiyesi ve sıhhi Merciler” ba lı 1 altında düzenlenen 1. maddesi öyledir:

“ Memleketin sıhhi artlarını ıslah ve milletin sıhhatine zarar veren bütün hastalıklar veya sair muzır amillerle mücadele etmek ve müstakbel neslin sıhatli olarak yeti mesini temin ve halkı tıbbi ve içtimai muavenete mazhar eylemek umumi Devlet hizmetlerindedir.”

7. 2. maddesi öyledir:

“ Umumi sıhhat ve içtimai muavenet hizmetlerine ait Devlet vazai Sıhhat ve çtimai Muavenet Vekaleti tarafından ifa ve hususi idarelerle belediyelere ve sair mahalli idarelere bırakılan hizmetlerin sureti icrası murakabe olunur. Milli Müdafaa te kilatına ait sıhhi i ler müstesna olmak üzere bütün sıhhat ve içtimai muavenet i lerinin mercii ve murakıbu bu Vekalettir.”;

8. 3. maddesi öyledir:

“ Sıhhat ve çtimai Muavenet Vekaleti bütçeleriyle muayyen hatlar dahilinde olarak a a ıda yazılı hizmetleri do rudan do ruya ifa eder:

(.....)

4 - Dahilde her nevi intani, sari ve salgın hastalıklarla veya çok miktarda vefiatı intaç etti i görülen sair muzır amillerle mücadele.

(.....)”

9. 4. maddesi öyledir:

“ Do rudan do ruya ehir ve kasabalar, köyler hfzıssıhhasına veya tıbbi ve içtimai muavenete mütaallik i lerin ifası belediyelere ve idarei hususiyelere ve sair mahalli idarelere tevdi edilir. Vekalet indelicap bu idarelere rehber olmak üzere bazı mahallerde nümune tesisatı vücade getirir.”

10. “Vilayetler ve kazalar umumi hfzıssıhha meclisleri” ba lı 1 altında düzenlenen 23. maddesi öyledir:

“Her vilayet merkezinde bir umumi hfzıssıhha meclisi toplanır. Bu meclis mahalli sıhhat ve içtimai muavenet müdürü, nafta mühendisi, maarif, baytar müdürü, mevcutsa sahil sıhhiye merkezi tabibi, bir hükümet ve belediye tabibi ve hastane ba tabibi ile garnizon ve kı'a bulunan yerlerde en büyük askeri tabip ve serbest sanat icra eden bir tabip ve bir eczacıdan ve belediye reisinden mürekkeptir. Meclis valinin veya valiye bilve kale sıhhiye müdürünün riyaseti altında içtima eder. Valinin tensip edece i bir zat kitabet vazifesini ifa ve zabıtları tanzim eder.”

11. 24. maddesi öyledir:

“Kazalarda bu meclisler kaymakamın riyaseti altında Hükümet tabibi, mevcut ise bir Hükümet baytarı ve askeri tabip, belediye tabibi ve serbest icrayi san'at eden ve kaymakam tarafından intihap edilen bir tabip ve serbest eczacı ile belediye reisinden terekküp eder.”

12. 26. maddesi öyledir:

“Umumi hfzıssıhha meclisleri alelaide ayda bir kere içtima ederler. Ahvali fevkalâdede veya bir sari ve salgın hastalık zuhurunda valinin daveti veya Sıhhat ve çtimai Muavenet Vekaletinin talebi üzerine daha sık toplanırlar.”

13. 27. maddesi öyledir:

“ Umumi hıfzıssıhha meclisleri mahallin sıhhi ahvalini daima nazarı dikkat önünde bulundurarak ehir ve kasaba ve köyler sıhhi vaziyetinin ıslahına ve mevcut mahzurların izalesine yarayan tedbirleri alırlar. Sari ve salgın hastalıklar hakkında istihbaratı tanzim, sari ve içtimai hastalıklardan korunmak çareleri ve sıhhi hayatın faydeleri hakkında halkı tenvir ve bir sari hastalık zuhurunda hastalığın izalesi için alınan tedbirlerin ifasına muavenet eylerler.”

14. 28. maddesi öyledir:

“ Umumi hıfzıssıhha meclislerinin mukarreratından mahalli vazifeler ve salahiyetler arasında bulunan iler vali veya kaymakam tarafından icra olunur ve istizana muhtaç olanlar kaymakamlıkça vilayetten ve vilayetçe Sıhhat ve içtimai Muavenet Vekaletinden sorulur.”

15. “Memleket dahilinde sari ve salgın hastalıklarla mücadele” başlıklı altında düzenlenen 57. maddesi öyledir:

“Kolera, veba (Bübon veya zatürree ekli), lekeli humma, karahumma (hummayi tiroidi) daimi surette basil çıkararak mikrop hamilleri dahi - paratifoit humması veya her nevi gıda maddeleri tesemmümatı, çiçek, difteri (Ku palazı) - bütün tevkiatı dahi sari beyin humması (İtihabı sahayai dima ii evkii müstevli), uyku hastalığı (İtihabı dima ii sari), dizanteri (Basilli ve amipli), lohusa humması (Hummai nifası) ruam, kızıl, arbon, felci tifli (İtihabı nuhai kuddamii sincabii haddı tifli), kızamık, cüzam (Miskin), hummai racia ve malta humması hastalıklarından biri zuhur eder veya bunların birinden üphe edilir veyahut bu hastalıklardan vefiyat vuku bulur veya mevtin bu hastalıklardan biri sebebiyle husule geldi inden üphe olunursa a a idaki maddelerde zikredilen kimseler vak'ayı haber verme mecburdurlar. Kudurmu veya kuduz üpheli bir hayvan tarafından ısırılmaları, kuduza müptela hastaların veya kuduzdan ölenlerin ihbarı da mecburidir.”

16. 64. maddesi öyledir:

“57 nci maddede zikredilenlerden başka her hangi bir hastalık istilai ekil aldı ı veya böyle bir tehlike baş gösterdi i takdirde o hastalığın veya her hangi bir hastalık eklinin memleketin her tarafında veya bir kısmında ihbarı mecburi oldu unu ne rü ilâna ve o hastalığa karşı bu kanunda mezkûr tedabirin kaffesini veya bir kısmını tatbika Sıhhat ve içtimai Muavenet Vekaleti salahiyettardır.”

17. 69. maddesi öyledir:

“ Sari ve salgın bir hastalığın vukuu tahakkuk eyledi i takdirde sıhhat memurları derakap lazımgelen tedbirlerin ittihazına ve bütün idari makamlar bu tedbirlerin tatbik ve icrası hususunda muavenete mecburdurlar.”

18. 77. maddesi öyledir:

“ Sari ve salgın hastalıklardan birinin hüküm sürdü ü veya tehdit etti i mahallerde Sıhhat ve içtimai Muavenet Vekaletinin tasvibiyle bütün umumi mahallerde vuku bulacak içtimai tahdit veya menolunabilir. Bundan başka hastalarla hastalığın üpheli olanların ve hastalığın sirayet ve ne rine vasıta olabilecek e yanın fenni tathiratile mahzur ve mazarratı izale edilmeksizin nakillerine ve bütün kara ve deniz ve hava nakil vasıtalarının fenni tathir ve tephire tabi tutulmadan seyrüseferlerine mümaneat edilir.”

19. “ Ceza hükümleri” başlıklı altında düzenlenen 282. maddesi öyledir:

“Bu Kanunda yazılı olan yasaklara aykırı hareket edenler veya zorunluluklara uymayanlara, fiilleri ayrıca suç olu turmadı ı takdirde, ikiyüzelli Türk Lirasından bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

20. 294. maddesi öyledir:

“(.....)

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.”

21. Ek 2. maddesi öyledir:

“ Bu Kanunun 69 uncu maddesi gere ince alınmı olan tedbirlerden çevre sa lı ı ile ilgili olanlara uyulmaması halinde 303 üncü maddede yazılı yetkililerce 10 liradan 30 liraya kadar para cezası alınır.

Bu cezaya tebli tarihinden itibaren 15 gün içinde o yer sulh ceza hakimli ine itirazda bulunulabilir. Süresinde itiraz olunmaz veya itiraz reddedilirse bu para cezaları yetkili memurlarca derhal tahsil olunur.”;

22. “Umumi hükümler” ba lı ı altında düzenlenen 303. maddesi öyledir.

“Bu kanunda zikredilen sıhhat memurları; Devlet, belediye ve idarei hususiye i lerinde kullanılan tabipler ve Sıhhat ve çtimai Muavenet Vekaletinin lüzum görece i ve mezuniyet verece i hususlarda tabiplerin maiyetinde bulunan küçük sıhhat memurlarıdır.”

23. 1593 sayılı Kanun’da kabahatlere ili kin olarak idari yaptırımlar düzenlenmi , ancak bu idari yaptırımlara kar ı kanun yoluna ili kin bir düzenlemeye yer verilmemi tir.

24. Öte yandan, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 3. maddesini de i tiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Yasa’nın 31. maddesi öyledir.

“ (1) Bu Kanunun;

a) darî yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümleri, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Di er genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır.”

25. Kanun'un 16. maddesinde, kabahatler kar ılı nda uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret oldu u, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan di er tedbirler oldu u hükme ba lanmı ; “Ba vuru yolu” ba lıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise “idarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ili kin idari yaptırım kararına kar ı, kararın tebli i veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on be gün içinde, sulh ceza mahkemesine ba vurulabilir. Bu süre içinde ba vurunun yapılmamı olması halinde idari yaptırım kararı kesinle ir” düzenlemeleri yer almı tir.

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

26. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI’nın ba kanlı nda, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN’ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli

yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

27. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTC ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gere i görü ülüp dü ünüldü:

28. Dava, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 282. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmış tır.

29. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı; di er kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayaca ı anla ılmaktadır.

30. Görev kuralları kamu düzenine ili kin oldu undan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak do mayaca ı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmi e de etkili olaca ı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

31. Davanın açıldı ı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmi ise, (davanın açıldı ı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekece i; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, de i ikli in yürürlü e girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanaca ına dair intikal hükümlerinin varlı ı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyece i açıktır.

32. Di er taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış , bu sırada yapılan bir kanun de i ikli i ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmi ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

33. ncelenen uyu mazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri oldu u, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nda idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmedi i anla ılmış tır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la de i ik 3. maddesinde, bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı belirtildi inden, dava konusu idari para cezasına kar ı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmış tır.

34. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Diyarbakır 2. dare Mahkemesince yapılan ba vurunun kabulü ile, Diyarbakır 5. Sulh Ceza Hâkimli ince verilen 13/10/2020 tarihli ve D. . 2020/3593 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tır.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Diyarbakır 2. dare Mahkemesince yapılan BA VURUNUN KABULÜ ile,
Diyarbakır 5. Sulh Ceza Hâkimli ince verilen 13/10/2020 tarihli ve D. .2020/3593 sayılı
GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

05/04/2021 tarihinde OY BİRLİKLE KESİMLER OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN